

Številka: 35409-147/2025-2570-13

Datum: 11. 03. 2026

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo izdaja na podlagi 77. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE, 23/24, 21/25 – ZOPVOOV in 56/25 – PoZ) v povezavi s prvim odstavkom 101. a člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP, 18/23 – ZDU-1O in 97/25) v upravni zadevi določitve planov za katere je treba izvesti postopek celovite presoje njihovih vplivov na okolje za Vizijo preobrazbe kmetijsko-prehranskega sistema Slovenije – Vizija »Naše kmetijstvo in hrana v 2040«, pripravljavcu plana Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana, naslednjo

ODLOČBO

1. V postopku priprave Vizije preobrazbe kmetijsko-prehranskega sistema Slovenije – Vizija »Naše kmetijstvo in hrana v 2040«, je treba izvesti postopek celovite presoje vplivov na okolje.
2. V postopku priprave Vizije preobrazbe kmetijsko-prehranskega sistema Slovenije – Vizija »Naše kmetijstvo in hrana v 2040«, ni treba izvesti presoje sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na varovana območja narave.
3. V tem postopku stroški niso nastali.

Obrazložitev

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana (v nadaljnjem besedilu pripravljavec plana) je dne 26. 11. 2025 z vlogo št. 330-15/2025/208 z dne 25. 11. 2025 Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Direktorat za okolje, Sektor za okoljske presoje (v nadaljnjem besedilu ministrstvo) pozvalo k izdaji odločitve o tem, ali je v postopku priprave Vizije preobrazbe kmetijsko-prehranskega sistema Slovenije – Vizija »Naše kmetijstvo in hrana v 2040« (v nadaljnjem besedilu Vizija 2040) treba izvesti postopek celovite presoje vplivov na okolje.

Gradivo za odločanje je bilo dostopno na spletni strani Vizija 'Naše kmetijstvo in hrana v 2040', na povezavi:

<https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/vizija-za-prihodnost-evropskega-kmetijstva/>

Na navedeni povezavi je bilo dostopno naslednje gradivo:

- Posvet Vizija »Naše kmetijstvo in hrana v 2040« (predstavitev Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 25. avgust 2025),

- Vizija: »Naše kmetijstvo in hrana v 2040«, Kazalniki kmetijsko-prehranskega sistema (Emil Erjavec, Ilona Rac, Matej Soklič, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, ob podpori širše strokovne skupine Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Kmetijskega inštituta Slovenije in sodelavcev KAEPF BF, 25. 8. 2025),
- Strateške usmeritve in cilji Vizije 2040 (Delovno gradivo za delavnico 29./30. 9. 2025 v okviru procesa priprave Vizije »Naše kmetijstvo in hrana v 2040«, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta),
- Vizija: »Naše kmetijstvo in hrana v 2040« - Kazalniki kmetijsko-prehranskega sistema (Delavnica Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 29. 9. 2025).

Po 77. členu Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE, 23/24, 21/25 – ZOPVOOV in 56/25 – PoZ, v nadaljnjem besedilu ZVO-2) je treba v postopku priprave plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta (v nadaljnjem besedilu: plan), katerega izvedba lahko pomembno vpliva na okolje, izvesti celovito presojo vplivov na okolje, s katero se ugotovijo in ocenijo vplivi na okolje in vključenost zahtev varstva okolja, ohranjanja narave, varstva človekovega zdravja in kulturne dediščine v plan ter pridobiti potrdilo ministrstva o sprejemljivosti njegove izvedbe na okolje. ZVO-2 v drugem odstavku 77. člena določa, da se za plan izvede celovita presoja vplivov na okolje, če se s planom iz naštetih področij določa ali načrtuje poseg v okolje, za katerega je treba izvesti presojo vplivov na okolje skladno z določbami 89. člena ZVO-2, ali če je zanj zahtevana presoja sprejemljivosti po predpisih o ohranjanju narave. Na podlagi tretjega odstavka 77. člena ZVO-2 se celovita presoja vplivov na okolje izvede tudi za drug plan, če ministrstvo oceni, da bi lahko njegova izvedba pomembneje vplivala na okolje.

Po določilu četrtega odstavka 89. člena ZVO-2 Vlada RS predpiše vrste posegov, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, na podlagi njihovih značilnosti, lokacije in možnih vplivov na okolje. Obveznost te presoje se ugotavlja po Uredbi o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2, v nadaljnjem besedilu Uredba o PVO).

Ministrstvo pri določanju obveznosti celovite presoje vplivov na okolje upošteva tudi besedilo in v sodni praksi Sodišča EU sprejeto razlago Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (v nadaljnjem besedilu: Direktiva SEA).¹ Ta v drugem odstavku 3. člena določa, da se okoljska presoja izvede za vse načrte in programe: (a) ki so pripravljene za kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, energetiko, industrijo, promet, ravnanje z odpadki, upravljanje voda, telekomunikacije, turizem, prostorsko načrtovanje ali rabo zemljišč in ki določajo okvir za prihodnja soglasja za izvedbo projektov iz prilog I in II k Direktivi 85/337/EGS (Direktive Sveta 85/337/EGS z dne 27. junija 1985 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (v nadaljevanju: Direktiva PVO))²; (b) pri katerih je bilo glede na možne vplive na območja ugotovljeno, da je zanje potrebna presoja skladno s členom 6 ali 7 Direktive 92/43/EGS (Direktivo Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst (v nadaljevanju Direktiva o habitatih))³.

V četrtem odstavku 3. člena pa določa še: »Države članice ugotovijo, ali je verjetno, da bodo načrti in programi, ki določajo okvir za prihodnja soglasja za izvedbo projektov in ki niso načrti in programi iz odstavka 2, znatno vplivali na okolje.«

Pri tem iz petega odstavka 3. člena Direktive SEA izhaja, da »Države članice s preučevanjem vsakega primera posebej, z določanjem vrst načrtov in programov ali s kombinacijo obeh načinov ugotovijo, ali je verjetno, da bodo načrti ali programi iz odstavkov 3 in 4 znatno vplivali na okolje.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex%3A32001L0042>

² <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1985L0337:20090625:SL:PDF>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex%3A31992L0043>

Zato države članice v vseh primerih upoštevajo ustrezna merila iz Priloge II za zagotovitev, da so načrti in programi z verjetnimi znatnimi vplivi na okolje zajeti s to direktivo».

Merila za določanje verjetne pomembnosti vplivov planov so torej določena v Prilogi II Direktive SEA in v Uredbi o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 9/09 in 44/22 – ZVO-2; v nadaljevanju: Uredba o merilih), in se nanašajo na značilnosti planov in programov ter značilnosti vplivov in območij, ki bodo verjetno prizadeta. Glede značilnosti načrtov in programov je treba zlasti upoštevati:

- koliko načrt ali program določa okvir za projekte in druge dejavnosti, bodisi glede na lokacijo, značilnosti, velikost in razmere obratovanja bodisi z dodeljevanjem sredstev,
- koliko načrt ali program vpliva na druge načrte in programe skupaj s tistimi v hierarhiji,
- pomembnost načrta ali programa za vključevanje okoljskih vidikov zlasti spodbujanja trajnostnega razvoja,
- okoljski problemi, ki se nanašajo na načrt ali program,
- pomembnost načrta ali programa za izvajanje okoljske zakonodaje Skupnosti (npr. načrti in programi povezani z ravnanjem z odpadki ali varstvom voda).

Glede značilnosti vplivov in območij, ki bodo verjetno prizadeta, je treba upoštevati zlasti slednje:

- verjetnost, trajanje, pogostnost in popravljivost vplivov,
- kumulativne značilnosti vplivov,
- čezmejne značilnosti vplivov,
- tveganje za zdravje ljudi ali za okolje (npr. zaradi nesreč),
- velikost in prostorski obseg vplivov (območje in število ljudi, ki bi lahko bili prizadeti),
- pomen in ranljivost območij, ki bi lahko bila prizadeta zaradi:
 - posebnih naravnih značilnosti ali kulturne dediščine,
 - preseženih okoljskih standardov kakovosti ali mejnih vrednosti,
 - intenzivne rabe prostora,
- vplivi na območja ali krajine s prizanim varstvenim statusom na nacionalni ravni, na ravni Skupnosti ali na mednarodni ravni.

Ministrstvo pojasnjuje, da pojem »okvir za prihodnja soglasja za izvedbo projektov« lahko pomeni kriterije, pogoje ali omejitve, ki bodo usmerjujoči pri nadaljnjih postopkih odločanja. Ni torej bistveno, ali dokument neposredno dovoljuje izvedbo projektov ali posegov, temveč ali vpliva na kasnejše odločitve o njegovi odobritvi. Povedano drugače, je okvir za prihodnja soglasja podan, kadar plan ali program postavlja pogoje ali omejitve za izvedbo bodočih posegov, projektov ali aktivnosti ali drugače pomembno vpliva na merila, ki bodo uporabljena pri izdaji soglasij ali drugih dovoljenj.

Ministrstvo je gradivo objavljeno na spletni strani Vizija 'Naše kmetijstvo in hrana v 2040' preučilo in ugotovilo, da je dokument Vizija »Naše kmetijstvo in hrana v 2040« (v nadaljnjem besedilu Vizija 2040) dolgoročen in čez-sektorski nacionalni strateški dokument, ki zajema celoten kmetijsko prehranski sistem in se nanaša na območje celotne države. Strateške usmeritve Vizije 2040 so sledeče:

1. Odporna, pametna in trajnostna kmetijska gospodarstva in živilskopredelovalna panoga.
2. Učinkovite, povezane, odporne, trajnostne in pravične verige vrednosti.
3. Podnebno, okoljsko in družbeno prilagojen kmetijsko-prehranski sistem.
4. Generacijska prenova in vitalno podeželje.
5. Zdravo in trajnostno prehransko okolje.
6. Znanje, inovacije in digitalizacija za razvoj kmetijsko-prehranskega sistema.

Posamezna strateška usmeritev vključuje več splošnih ciljev s katerimi bi vzpostavili željeno smer razvoja in postavili temelje za dolgoročno odpornost in stabilnost kmetijstva in celotnega kmetijsko-prehranskega sistema.

Strateška usmeritev 1 »Odporna, pametna in trajnostna kmetijska gospodarstva in živilskopredelovalna panoga« vključuje naslednje splošne cilje:

- 1.1 Varovanje kmetijskih zemljišč in ohranitev njihovega proizvodnega potenciala
- 1.2 Spodbujanje razvoja trajnostne živilnoredje
- 1.3 Vzpostavitev in posodobitev objektov ter infrastrukture v kmetijstvu in živilstvu
- 1.4 Strukturne spremembe kmetijskih gospodarstev
- 1.5 Trajnostna rast kmetijske proizvodnje
- 1.6 Dvig produktivnosti v kmetijstvu in živilstvu
- 1.7 Primeren dohodek v kmetijstvu

Strateška usmeritev 2 »Učinkovite, povezane, odporne, trajnostne in pravične verige vrednosti« vključuje splošne cilje:

- 2.1 Integrirane agroživilske verige in okrepljene regionalne ter lokalne verige
- 2.2 Zvišanje dodane vrednosti v živilstvu
- 2.3 Zanesljiv logistični sistem
- 2.4 Krepitev sodelovanja trgovine z ostalimi člani kmetijsko-prehranskega sistema
- 2.5 Izboljšana dostopnost do vhodnih surovin

Strateška usmeritev 3 »Podnebno, okoljsko in družbeno prilagojen kmetijsko-prehranski sistem vsebuje sledeče splošne cilje:

- 3.1 Prilagajanje podnebnim spremembam
- 3.2 Blaženje podnebnih sprememb
- 3.3 Ohranjanje kakovosti voda, tal in zraka
- 3.4 Ohranjanje kmetijske biotske raznovrstnosti
- 3.5 Ohranjanje in obnova narave
- 3.6 Krepitev in razvoj ekološkega kmetijstva
- 3.7 Upravljanje z ekonomskimi in proizvodnimi tveganji
- 3.8 Izboljšanje dobrobiti živali
- 3.9 Pravičen prehod v trajnost

Strateška usmeritev 4 »Generacijska prenova in vitalno podeželje« vključuje cilje:

Ugled kmetijske dejavnosti in poklica kmeta

- 4.1 Vzpostavljeno podporno okolje za generacijsko prenavo
- 4.2 Ohranitev vitalnega podeželja

Strateška usmeritev 5 »Zdravo in trajnostno prehransko okolje« vključuje sledeče splošne cilje:

- 5.1 Varnost, sledljivost in preglednost kakovostne hrane
- 5.2 Izboljšanje prehranskega okolja
- 5.3 Zmanjšanje odpadne hrane in izgub hrane

Strateška usmeritev 6 »Znanje, inovacije in digitalizacija za razvoj kmetijsko-prehranskega sistema« vključuje naslednje cilje:

- 6.1 Razvoj človeških virov
- 6.2 Organizacija in učinkovitost sistema znanja in inovacij (sistema AKIS)
- 6.3 Digitalna preobrazba kmetijsko-prehranskega sistema

Iz gradiva nadalje izhaja, da bodo konkretni ukrepi za uresničevanje posameznih ciljev naknadno opredeljeni v različnih kratkoročnih oziroma srednjeročnih strateških in programskih dokumentih, preko katerih se bo Vizija 2040 uresničevala.

Na podlagi predloženega gradiva ministrstvo ugotavlja, da predmetna Vizija 2040 vsebuje cilje, kot so npr. vzpostavitev in posodobitev objektov ter infrastrukture v kmetijstvu in živilstvu, dvig produktivnosti v kmetijstvu in živilstvu, trajnostna rast kmetijske proizvodnje, strukturne spremembe kmetijskih gospodarstev, prilagajanje podnebnim spremembam – namakalni sistemi, zadrževalniki, akumulacije, ki se nanašajo na ukrepe in posege v okolje, navedene v Prilogi 1 Uredbe o PVO, v poglavjih A Kmetijstvo, gozdarstvo, ribogojstvo in C.I Živilsko-predelovalna industrija in proizvodnja krmil, za katere se presoja vplivov na okolje izvede, če dosejajo z Uredbo o PVO predpisan prag ali če se obveznost presoje določi v predhodnem postopku na podlagi 90. člena ZVO-2.

Ministrstvo nadalje ugotavlja, da predmetna Vizija 2040, v okviru predvidenih ciljev »vzpostavitev in posodobitev objektov ter infrastrukture v kmetijstvu in živilstvu« in »dvig produktivnosti v kmetijstvu in živilstvu« lahko določa okvir za prihodnje soglasje za izvedbo projektov iz Direktive PVO:

- iz priloge I:

»17. Obrati za intenzivno rejo perutnine ali prašičev z več kot:

(a) 85.000 mesti za piščance, 60.000 mesti za kokoši;

(b) 3.000 mesti za pitance (čez 30 kg); ali

(c) 900 mesti za svinje.«

- iz priloge II:

»1. KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN RIBOGOSTVO

(a) Projekti za preoblikovanje podeželskih zemljiških posestev;

(b) Projekti za rabo neobdelanih zemljišč ali polnaravnih območij za intenzivno kmetijstvo;

(c) Vodnogospodarski projekti za kmetijstvo, vključno z namakalnimi in izsuševalnimi projekti;

(d) Začetno pogozdovanje in izsekavanje gozdov za namene spreminjanja v drugo vrsto rabe zemljišč;

(e) Intenzivne živilske farme (projekti, ki niso vključeni v Prilogo I);

(f) Intenzivno ribogostvo;

(g) Pridobivanje zemljišč iz morja.«

in

»7. PREHRAMBENA INDUSTRIJA

(a.) Proizvodnja rastlinskih in živalskih olj ter maščob;

(b.) pakiranje in konzerviranje živalskih ter rastlinskih proizvodov;

(c.) proizvodnja mlečnih izdelkov;

(d.) varjenje in slajenje;

(e.) proizvodnja slaščic in sirupov;

(f.) klavnice;

(g.) obrati za proizvodnjo industrijskega škroba;

(h.) tovarna ribjih jedi in ribjega olja;

(i.) tovarna sladkorja.«

Ministrstvo je v postopku preučilo tudi obstoj drugih okoljskih razlogov za uvedbo celovite presoje vplivov na okolje po določilu tretjega odstavka 77. člena ZVO-2 in skladno z 2. členom Uredbe o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 9/09 in 44/22 – ZVO-2) in obstoj le teh pojasnjuje v nadaljevanju.

Skladno s šestim odstavkom 77. člena ZVO-2 v povezavi s 3. členom Uredbe o merilih je ministrstvo za mnenje o verjetno pomembnih vplivih izvedbe plana na okolje zaprosilo Ministrstvo za naravne vire in prostor, Direkcijo RS za vode, Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo in lovstvo in Direktorat za hrano in ribištvo, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Direktorat za okolje in Direktorat za podnebne politike, Ministrstvo za zdravje, Direktorat za javno zdravje in ZRSVN.

Ministrstvo je v roku za posredovanje mnenja prejelo sledeča mnenja ministrstev in organizacij, ki sodelujejo v postopku celovite presoje vplivov na okolje:

- mnenje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorata za hrano in ribištvo, št. 354-14/2025/4 z dne 18. 12. 2025;

- mnenje Ministrstva za kulturo, Direktorata za kulturno dediščino, št. 330-1/2025-3340-32 z dne 30. 12. 2025;

- mnenje Ministrstva za okolje, podnebje in energijo, Direktorata za podnebne politike, z dne 5. 1. 2026;

- mnenje Zavoda RS za varstvo narave, Osrednja enota, št. 3562-7043/2025-3, z dne 19. 12. 2025.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za hrano in ribištvo, je podalo mnenje št. 354-14/2025/4 z dne 18. 12. 2025, iz katerega izhaja, da vsebina Vizije 2040, v več segmentih naslavlja področja s potencialnimi vplivi na vodno okolje in s tem tudi na ribe. V viziji so kot vsebine s potencialno negativnimi vplivi na ribe prepoznani zlasti dvig produktivnosti in proizvodnje, povečanje kmetijske pridelave strateško pomembnih proizvodov, omogočanje dostopa do vode ter naložbe v preventivo, kot so namakalni sistemi. Nadalje iz mnenja izhaja, da z izvajanjem navedenih ciljev in vsebin vizije lahko pride do bistvenih vplivov in obremenitev vodnih ekosistemov, kot so zmanjševanje biotske pestrosti ter onesnaževanje z antibiotiki, nitrati, fosfati in težkimi kovinami. Širjenje namakalnih sistemov lahko privede do znižanja pretokov, zlasti v poletnem času, ko so pretoki že naravno nižji in je pritisk na vodne organizme povečan. Omogočanje dostopa do vode lahko vodi do odstranjevanja obrežne zarasti, posegov v varstvene revirje in ogrožanja obstoječih drstišč. Navedeno predstavlja pomembne pritiske na vodotoke in s tem na populacije rib. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za hrano in ribištvo, v mnenju s področja ribištva ugotavlja, da bi predmetni plan lahko imel pomembne negativne vplive na področje rib in ribištva.

Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino, je podalo mnenje št. 330-1/2025-3340-32 z dne 30. 12. 2025, v katerem je navedeno, da Vizija 2040 na vseh področjih, bodisi neposredno bodisi posredno, vpliva na kulturno dediščino. Ministrstvo za kulturo v mnenju ugotavlja, da splošni cilj »varovanje kmetijskih zemljišč in ohranitev njihovega proizvodnega potenciala lahko posredno vpliva na obstoječe stanje v varovanih območjih (naselja in njihovi deli, vplivna območja, kulturna krajina) in posredno tudi na objekte kulturne dediščine. Na kulturno dediščino bo posredno vplivalo tudi »spodbujanje razvoja trajnostne živinoreje«, saj ima gradnja velikih hlevov, ki mora upoštevati sodobne standarde, lahko velik negativen vpliv na pojavnost, zasnovano in vedute v varovanih območjih (domačije, naselja in njihovi deli). Priložnost je, da se na državni ravni za gradnjo v varovanih območjih oblikujejo arhitekturno premišljeni in kakovostni načrti, ki bodo skladno umeščeni v prostor glede na regionalno arhitekturo in krajinsko tipiko. Pri navedbi cilja »vzpostavitev in posodobitev objektov in infrastrukture v kmetijstvu in živilstvu« ni podatka, za katero sodobno infrastrukturo v državi gre, zato ni mogoče predvideti vpliva na kulturno dediščino. Posegi v okviru splošnega cilja »strukturne spremembe kmetijskih gospodarstev« bodo posredno vplivali tudi na varovana območja in objekte kulturne dediščine. V okviru strateške usmeritve »Učinkovite, povezane, odporne, trajnostne in pravične verige vrednosti« je med cilji izpostavljena vzpostavitev logističnih centrov, zadrug in drugih dostopnih trgovin na podeželju, kar lahko posredno vpliva na varovana območja (bodisi da gre za novogradnje bodisi za prenovo obstoječih stavb). V okviru strateške usmeritve »Podnebno, okoljsko in družbeno prilagojen kmetijsko-prehranski sistem« pri navajanju ciljev ni zaslediti prilagajanja in blaženja negativnih vplivov podnebnih sprememb s spremembami načina življenja na kmetijah in na vzpostavitvi kakovosti bivalnega okolja kmeta. Govora je o kmetovanju in živalih, ne pa tudi o človeku kot nosilcu kmetijske dejavnosti in odgovornemu za razumevanje in ravnanje z dejavnostjo in posredno tudi z dediščino. Posegi v okviru cilja »Prilagajanje podnebnim spremembam« bodo predvidoma vplivali na kulturno krajino (sprememba rabe, sajenje odpornih sort, namakalni sistemi ipd.). Vplivi se lahko nanašajo na spremembo prostorske pojavnosti, krajinske strukture in prvine, krajinsko tipologijo ipd., posredno lahko tudi na spremembo tradicij, šeg in navad. Glede na strateška izhodišča in usmeritve, prikazane v gradivu, ter varstvene režime in stanje dediščine, prisotne v območju presoje vpliva, Ministrstvo za kulturo meni, da obstaja verjetnost pomembnejših vplivov izvedbe plana na kulturno dediščino.

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Direktorat za podnebne politike, je dne 5. 1. 2026 po elektronski pošti podal mnenje, da za Vizijo 2040 ne pričakuje, da bo imela neposredne učinke, konkreten akcijski program, ki bo narejen na podlagi Vizije pa bo imel pomembne učinke na

podnebje in podnebno politiko in je zanj treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje. Iz mnenja sledi, da bi ukrepi in posegi načrtovani v okviru Vizije 2040 lahko pomembno vplivali na podnebje in podnebne spremembe.

ZRSVN je podal mnenje št. 3562-7043/2025-3 z dne 19. 12. 2025, v katerem je navedeno, da zaradi prevelike splošnosti usmeritev in ciljev, ni bilo mogoče presoditi njihovih vplivov na ohranjanje narave. V nadaljevanju ZRSVN ugotavlja, da se ob konkretizaciji nekaterih ciljev in ukrepov lahko izkaže, da ukrepi ne bodo izvedljivi. Iz mnenja ZRSVN izhaja, da bi posamezni ukrepi in posegi, kot npr. naložbene spodbude, izgradnja regionalnih in lokalnih skladiščnih zmogljivosti ter logističnih in distribucijskih centrov, vzpostavitev zasebne infrastrukture, načrtovani v okviru Vizije 2040, lahko pomembno vplivali na območja ohranjanja narave in na biotsko pestrost.

Ministrstvo je na podlagi predloženega gradiva, zgoraj navedenih mnenj ministrstev in organizacij, ter ob upoštevanju predpisanih meril v pozivu – seznanitvi z dejstvi in okoliščinami, pomembnimi za odločitve v postopku celovite presoje vplivov na okolje ugotovilo, da bi ukrepi in posegi v okviru izvajanja posameznih ciljev Vizije 2040, npr. spodbujanje razvoja trajnostne živinoreje, vzpostavitev in posodobitev objektov ter infrastrukture v kmetijstvu in živilstvu, strukturne spremembe kmetijskih gospodarstev, trajnostna rast kmetijske proizvodnje, dvig produktivnosti v kmetijstvu in živilstvu, prilagajanje podnebnim spremembam (namakalni sistemi, zadrževalniki, akumulacije) lahko verjetno pomembno vplivali na okolje, površinske in podzemne vode, tla, zrak, podnebne spremembe, kakovost bivalnega okolja, na naravo in biotsko pestrost, na kulturno dediščino in krajino.

Po preteku roka za podajo mnenja o verjetnosti pomembnih vplivov na okolje za Vizijo 2040 je Ministrstvo za naravne vire in prostor, Direkcija RS za vode (v nadaljnjem besedilu: DRSV) dne 22. 1. 2026 posredovala mnenje št. 35025-29/2025-3 z dne 22. 1. 2026, v katerem je navedla, da Vizijo preobrazbe kmetijsko-prehranskega sistema Slovenije – Vizija »Naše kmetijstvo in hrana v 2040« ocenjuje kot sprejemljivo in tako verjetno ne bo pomembneje vplivala na okolje z vidika upravljanja z vodami.

Ministrstvo je dne 19. 1. 2026, z dopisom št. 35409-1471/2025-2570-7 z dne 19. 1. 2026, pozvalo pripravljavca plana, da se izjasni o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za odločitve o uvedbi celovite presoje vplivov na okolje za Vizijo 2040, pri čemer je pojasnilo svoje stališče, da je celovito presojo vplivov na okolje potrebno izvesti in ga pozvalo, da se do njih pisno opredeli v tridesetih dneh od prejema dopisa.

Pripravljavec plana je na seznanitev odgovoril z dopisom št. 330-15/2025/214 z dne 4. 2. 2026, prejetim 5. 2. 2026, v katerem je podal sledeča pojasnila:

- *Vizija 2040 je strateški dokument, ki podaja usmeritve ter prek zastavljenih ciljev prikazuje zeleno stanje kmetijsko-prehranskega sistema v Sloveniji v letu 2040. Odločitev za pripravo dokumenta je nastala ob upoštevanju Vizije EU "kmetijstvo in prehrana", ki jo je pripravila Evropska komisija februarja 2025. Namen je oblikovati vizijo razvoja kmetijsko-prehranskega sistema v Sloveniji, ki jo bo sprejela Vlada RS in s katero bi lahko še bolje kot z evropsko vizijo upoštevali specifične značilnosti slovenskega kmetijstva, verige oskrbe s hrano, naravne danosti in prostor, v katerem se vršijo proizvodnja, distribucija in potrošnja hrane v Sloveniji.*
- *Za programsko obdobje 2021–2027 je podobno izhodišče predstavljala Resolucija o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva "Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021". Na njeni podlagi so bili pripravljene nacionalni ukrepi in novit strateški načrt za izvajanje skupne kmetijske politike. Usmeritve in cilji, ki so navedeni v Viziji 2040, so usmerjeni v zeleno stanje v letu 2040 in se navezujejo na že sprejete usmeritve in cilje, opredeljene v drugih nacionalnih in evropskih dokumentih, kot*

so Strategija o prilagajanju kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam iz leta 2008, Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 iz leta 2021, Celovit energetski in podnebni načrt, ki je bil posodobljen leta 2024, Resolucija o Nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje, Akcijski načrt za ekološko kmetijstvo, Resolucija o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva "Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021", Vizija EU za kmetijstvo in prehrano, Strategija "od vil do vilic", Dolgoročna vizija za podeželska območja in drugi dokumenti na področju obnove narave, dobrobiti živali itd.

- Vizija 2040 smiselno upošteva že sprejete cilje in usmeritve v različnih dokumentih na nacionalni in evropski ravni, vendar na način, ki je bistveno celovitejši in bolj sistemski. Doslej namreč noben strateški dokument v državi ni tako celovito obravnaval kmetijsko-prehranskega sistema kot prav Vizija 2040. Namera našega ministrstva je bila, da prvič v celoti naslovimo vse dele tega sistema, kar so doslej ločeno, parcialno obravnavali številni, medsebojno nepovezani in neusklajeni strateški dokumenti v državi.
- Mehanizmi v Viziji 2040 bodo opredeljeni kot možni vzvodi za doseganje zelenega stanja, vendar bodo ostali na splošni ravni. Ne bodo konkretizirani z vidika ukrepov, finančnih virov, prostorskega obsega izvajanja, pogojev upravičenosti, meril ali upravičencev. Zato ne bodo imeli lastnosti, na podlagi katerih bi jih bilo mogoče vsebinsko presojati v okviru celovite presoje vplivov na okolje.
- Vizija 2040 tudi ni dokument, na podlagi katerega bi neposredno lahko izvrševali posege v prostor in s tem povzročali dejanske vplive na okolje in naravo. Vizija 2040 ima v skladu s prvim odstavkom 5. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS št. 100/25, v nadaljnjem besedilu: ZKme-2) značaj "resolucije". Konkretni ukrepi za uresničevanje Vizije 2040 bodo oblikovani šele na nižjih ravneh strateškega načrtovanja (zlasti na ravni programskih dokumentov, ki bodo podlaga za črpanje sredstev EU, izvedbenih nacionalnih uredb in javnih razpisov), kar je opredeljeno v ZKme-2.
- Šele programski dokumenti, kot so programi razvoja podeželja za obdobja 2007-2013 in za obdobje 2014-2022 ter strateški načrt skupne kmetijske politike za obdobje 2023-2027, vsebujejo jasno navedbo ukrepov, pogojev upravičenosti, merila, finančno alokacijo, kazalnike učinka in rezultata, prostorske elemente izvajanja ukrepov ter druge značilnosti ukrepov, ki so neobhodno potrebne za izvedbo celovite presoje vplivov na okolje. Prav zato so bili ti programski dokumenti doslej vedno predmet celovite presoje vplivov na okolje, kar je povsem ustrezno.
- Nadalje poudarjamo, da so izvedbeni nacionalni predpisi, prek katerih se izvajajo programski dokumenti, vedno usklajeni z določbami uredbe, ki ureja izvedbo presoje vplivov na okolje, gradbenim zakonom, v okviru katerega je sedaj zajeta tudi presoja vplivov na okolje, ter drugimi predpisi, ki urejajo konkretne posege v prostor.
- Prav zaradi dejstva, da Vizija 2040 še ne vsebuje konkretiziranih ciljev in ukrepov, smo mnenja, da na takšni podlagi ne bi bilo mogoče izvesti celovite presoje vplivov na okolje in priprave okoljskega poročila, kot predpisuje Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Uradni list RS, št. 73/05 in 44/22 – ZVO-2).
- Vizija 2040 ima – kot že omenjeno – značaj "resolucije" in sodi med splošne dokumente brez konkretnih ukrepov. Po našem vedenju tovrstni strateški dokumenti v Sloveniji, ki vsebujejo splošne določbe, ki nimajo neposrednih učinkov, niso predmet celovite presoje vplivov na okolje. Primer takšnega dokumenta je že omenjena Resolucija o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva "Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021", za katero celovite presoje vplivov na okolje ni bilo treba izvesti. Kot izhaja iz takratne obrazložitve odločbe Ministrstva za okolje in prostor št. 35409-201/2019/20, z dne 8.11.2019, je "Resolucija program, ki ne obravnava konkretnih posegov iz Uredbe o vrstah posegov v okolje za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15 in 26/17). Ministrstvo je ob upoštevanju prejetega mnenja in predpisanih meril (Priloga I. in II.) glede značilnosti Resolucije, vplivov in območij, ki bi bila lahko prizadeta in

glede pomena in ranljivosti območij, ki bi bila verjetno prizadeta ocenilo, da ni verjetno, da bi izvedba Resolucije, kot predhodnega plana Strateškega načrta 2021-2027, lahko pomembneje negativno vplivala na okolje. Na podlagi navedenih dejstev ministrstvo ugotavlja, da skladno z določili tretjega odstavka 40. člena ZVO za Resolucijo ni treba izvesti postopka celovite presoje vplivov na okolje, zato je odločilo kot izhaja iz 1. točke izreka odločbe”.

- Preučili smo tudi priložena mnenja ministrstev in organizacij, ki sodelujejo v postopku celovite presoje vplivov na okolje. Zavod RS za varstvo narave in Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (podnebni del) sta se v svojem mnenju opredelila, da so usmeritve in cilji Vizije 2040 preveč splošne narave, da bi bilo mogoče presoditi njihove vplive, kot tudi ni pričakovati, da bi Vizija 2040 imela neposredne učinke. Zato razumemo, da iz njihovega mnenja izhaja, da za Vizijo 2040 celovita presoja vplivov na okolje ni potrebna. Presojati pa bo mogoče konkretne ukrepe, ki bodo opredeljeni v kratkoročnih in srednjeročnih dokumentih, prek katerih se bo Vizija 2040 izvajala. Predstavniki obeh mnenjedajalcev so tudi aktivno sodelovali v procesu priprave Vizije 2040.
- Nadalje smo preučili tudi prejeti mnenji Ministrstva za kulturo in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Direktorata za hrano in ribištvo, Sektorja za ribištvo. Ministrstvo za kulturo navaja, da so usmeritve splošne in zato možni vplivi temeljijo na predvidevanjih. Želeli bi ponovno izpostaviti, da bo Vizija 2040 opredelila usmeritve in cilje, ki pa bodo zapisani v obliki zelenega stanja v letu 2040 brez navedenih konkretnih ukrepov. Kulturna dediščina je pomemben segment ohranjanja podeželja in kulturne krajine, kar je bilo izpostavljeno tudi v dosedanjem procesu priprave vizije. Tudi sami si želimo, da bi kmetovalci in kmetijstvo ter ohranjena kulturna krajina ponovno pridobili na ugledu in prispevali h kulturni identiteti države. Morebitne vsebinske poudarke, ki bi jih bilo smiselno še izpostaviti v Viziji 2040, bi z Ministrstvom za kulturo dogovorili v okviru medresorskega usklajevanja dokumenta. Glede potencialnih možnih vplivov se je opredelilo tudi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za hrano in ribištvo, Sektor za ribištvo. Neposredno s stanjem rib in vodnega okolja ni povezane nobene usmeritve ali cilja v Viziji 2040. Ribištvo je sicer del prehranskega sistema, vendar se v sami Viziji 2040 to področje ne obravnava. Kakšni bodo potencialni možni vplivi usmeritev in ciljev na vodno okolje, bo mogoče oceniti, ko bodo definirani konkretni cilji in ukrepi v dokumentih, ki bodo sledili Viziji 2040 in bodo ti predmet celovite presoje vplivov na okolje.
- Vizija 2040 bo strateški dokument, za katerega je značilna visoka stopnja splošnosti. Podal bo usmeritve za razvoj celotnega kmetijsko-prehranskega sistema in bo podlaga za nacionalne ukrepe in pripravo bolj podrobnih kratkoročnih oziroma srednjeročnih strateških in programskih dokumentov, povezanih s kmetijsko-prehranskim sistemom. Ti dokumenti bodo določili konkretizirane cilje, kazalnike učinka in rezultata ter konkretne ukrepe ter finančne alokacije.

Glede na dodatna pojasnila pripravljavca plana je ministrstvo z dopisom št. 35409-147/2025-2570-10 z dne 10. 2. 2026, Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za hrano in ribištvo, zaprosilo za drugo mnenje.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za hrano in ribištvo, je dne 12. 2. 2026, posredovalo drugo mnenje št. 354-14/2025/11 z dne 12. 2. 2026, v katerem je navedlo, da po proučitvi dodatnega pojasnila pripravljavca plana, ugotavlja, da so cilji in usmeritve Vizije 2040 zelo splošni, saj ne vsebuje konkretnih ukrepov in finančnih alokacij na osnovi katerih se lahko oceni vpliv na okolje, zato celovita presoja vpliva na okolje z vidika ribištva za Vizijo 2040 ni potrebna.

Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino, je dne 22. 2. 2026, posredovalo drugo mnenje št. 330-1/2025-3340-36 z dne 20. 2. 2026. V mnenju je navedlo, da se strinjajo, da je Vizija 2040 strateški dokument, ki ni podlaga za neposredno izvrševanje posegov v prostor, kar

pa še ne pomeni, da nima lastnosti, na podlagi katerih jo je mogoče vsebinsko presoјati v okviru strateške (t. i. celovite) okoljske presoje vplivov na okolje, saj kot izhaja iz pojasnila Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, bo Vizija 2040 opredelila usmeritve in cilje v obliki želenega stanja v letu 2040. Ministrstvo za kulturo nadalje meni, da vključevanje kulture in kulturne dediščine spodbuja skupne vrednote, vključenost, medkulturni dialog in občutek skupnosti. Tudi v pojasnilu Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je zapisano, da si želijo, da bi kmetovalci in kmetijstvo ter ohranjena kulturna krajina ponovno pridobili na ugledu in prispevali h kulturni identiteti države. V dostopnih gradivih in izvajanjih delavnic ter predstavitev izhodišč Vizije 2040 pa je kulturna dediščina popolnoma spregledana, kar lahko vodi v pripravo dokumenta, ki ne bo prepoznal kulturne dediščine kot (so)nosilke razvoja kmetijstva in družbe na podeželju. Glede na to, da bo Vizija 2040 podala usmeritve za razvoj celotnega kmetijsko – prehranskega sistema in bo podlaga za nacionalne ukrepe ter podrobnejše strateške in programske dokumente, Ministrstvo za kulturo meni, da obstaja verjetnost pomembnejših vplivov izvedbe plana na kulturno dediščino. Nadalje iz mnenja izhaja, da izvedba strateške presoje vplivov na okolje (kulturno dediščino) lahko prispeva k izboljšanju dokumenta in postavitvi temeljev za prepoznavanje pomena kulturne dediščine v celovitem kmetijsko – prehranskem sistemu in za deležnike, ki v njem delujejo. Ministrstvo za kulturo je v nadaljevanju mnenja pojasnilo tudi temeljna pravila strateškega presojanja vplivov planov (tudi strateških) na kulturno dediščino, ki so med drugim:

- Presoja vplivov na kulturno dediščino kot nepretrgan, ponavljajoč in dinamičen proces – celostno ohranjanje kulturne dediščine in presojo vplivov nanjo je treba razumeti kot dinamičen proces, ki se nenehno, na različnih ravneh, z različno natančnostjo in poudarki vključuje v proces priprave planov.
- Presoja vplivov je optimizacijski postopek – presoja vplivov na kulturno dediščino je neločljiv del priprave planov, usmerjena v iskanje (naj)boljših rešitev in podajanje izvedljivih omilitvenih (izboljševalnih) ukrepov (na ravni strateških planov predvsem konceptualnih). Izdelovalec okoljskega poročila ne sme imeti pasivne vloge ocenjevalca vplivov, temveč mora aktivno sodelovati pri pripravi plana. Postopek strateške presoje vplivov na okolje ne sme biti osredotočen na pripravo in popravke okoljskega poročila, temveč v izboljšavo plana, če se izkaže, da je ta potrebna.
- Celovitost obravnave kulturne dediščine – presoja upošteva vse vidike celostnega ohranjanja kulturne dediščine, ukrepe in dejanja, ki vodijo k varstvu in skupnemu uživanju dediščinskih celot.
- Upoštevanje širitve pojmovanja kulturne dediščine na nesnovno kulturno dediščino – presoja naj vključuje tudi nesnovno kulturno dediščino – prakse, predstavitve, izraze, znanja, veščine in z njimi povezana orodja, predmete, izdelke in kulturne prostore, ki jih skupnosti, skupine in posamezniki prepoznavajo kot del svoje kulturne dediščine.
- Kulturna dediščina kot dejavnik trajnostnega prostorskega razvoja – upošteva se, da sta ohranjena kulturna dediščina in njena integracija v prostoru ena od nosilcev trajnostnega razvoja na državni, regionalni in občinski ravni ter na vseh področjih družbe. Kulturna dediščina se pri presojah strateških (razvojnih) programov obravnava kot dejavnik kakovosti prostora ter kot vir blaginje in priložnosti za razvoj.

Ministrstvo za kulturo nadalje pojasnjuje, da je Vizija 2040 strateški dokument, zato je toliko bolj pomembna faza vsebinjenja, v kateri se določijo okoljski cilji plana (za kulturno dediščino), bistveni vidiki obravnave, merila/kazalniki vrednotenja ter metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov plana ter ključna vprašanja, na katera naj odgovori presoja. Ne gre le za ugotavljanje skladnosti plana s temi ukrepi, temveč tudi za preveritev, ali plan lahko in kako prispeva k uveljavljanju teh ukrepov. Presoja se zato začne z ovrednotenjem osnovnih ciljev plana – ugotavljanjem, ali je v njih vključeno celostno ohranjanje kulturne dediščine oziroma ali ga plan sploh zazna in spodbuja. Presoja mora biti torej izvedena ob upoštevanju celostnega ohranjanja kulturne dediščine, z analizo sovpadanja plana z ukrepi, s katerimi se zagotavljajo nadaljnji obstoj in obogatitev kulturne dediščine, njeno vzdrževanje, prenova, oživljanje in aktivna ter trajnostna (upo)raba na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzročata razvrednotenja kulturne dediščine.

Ministrstvo je po pregledu celotnega gradiva, mnenj in javno dostopnih podatkov o varovanih, zavarovanih, ranljivih oziroma občutljivih območjih na območju R Slovenije (Atlas okolja, Atlas voda), ugotovilo:

- Da pripravljavec plana v odgovoru na seznanitev z dejstvi in okoliščinami, ki so pomembne za odločitev o uvedbi celovite presoje vplivov na okolje za Vizijo 2040, ni podal novih dejstev ali predložil drugih dokazil ali študij, na podlagi katerih bi ministrstvo lahko odločilo drugače, kot je navedlo v seznanitvi.
- Ministrstvo ugotavlja, da je pripravljavec plana v odgovoru namreč podal le obsežno pojasnilo, da je predmetna Vizija 2040, strateški dokument, za katerega je značilna visoka stopnja splošnosti, ki bo podala usmeritve za razvoj celotnega kmetijsko-prehranskega sistema, da so usmeritve in cilji usmerjeni v zeleno stanje v letu 2040, vendar niso konkretizirani, bodo pa podlaga za nacionalne ukrepe in pripravo bolj podrobnih kratkoročnih oziroma srednjeročnih programskih dokumentov. Pripravljavec plana je v odgovoru torej navedel, da je Vizija 2040 strateški dokument, ki prikazuje zeleno stanje kmetijsko-prehranskega sistema v Sloveniji v letu 2040, ki pa še ne vsebuje konkretiziranih ciljev in ukrepov, marveč splošne usmeritve, ki bodo v nadaljevanju podlaga za nacionalne ukrepe povezane s kmetijsko-prehranskim sistemom. Namen tega plana je oblikovati vizijo razvoja kmetijsko-prehranskega sistema v Sloveniji, ki jo bo sprejela Vlada RS in s katero bi lahko še bolje kot z evropsko vizijo upoštevali specifične značilnosti slovenskega kmetijstva, verige oskrbe s hrano, naravne danosti in prostor, v katerem se vršijo proizvodnja, distribucija in potrošnja hrane v Sloveniji.

Ministrstvo se strinja, da je predmetna Vizija 2040 strateški dokument, ki bo sprejet v obliki resolucije in ki vsebuje splošne usmeritve in sledi tudi navedbi pripravljavca, da je njen namen upoštevati specifične značilnosti slovenskega kmetijstva, verige oskrbe s hrano, naravne danosti in prostor, v katerem se vršijo proizvodnja, distribucija in potrošnja hrane v Sloveniji. Vendar pa ocenjuje, da iz navedenega pojasnila izhaja, da se cilji nanašajo na konkreten prostor in njegove naravne in ustvarjene danosti oziroma značilnosti.

V zvezi z okoljsko presojo strateških dokumentov ministrstvo pojasnjuje, da so skladno z Direktivo SEA in 77. členom ZVO-2, priprava in sprejemanje tovrstnih strateških planov (načrtov, programov) v R Sloveniji predmet strateške oziroma celovite presoje vplivov na okolje. Okoljske presoje so orodje za vključevanje različnih okoljskih vidikov v pripravljanje in sprejemanje načrtov in programov, ki bodo verjetno imeli znatne vplive na okolje. Namen te presoje je da se verjetno pomembni okoljski vplivi izvajanja načrtov in programov upoštevajo med pripravo plana, torej še pred sprejetjem.

Ministrstvo ugotavlja, da predmetna Vizija 2040 ustreza definiciji programov in planov po Direktivi SEA in 77. členu ZVO-2, in z naborom izbranih ciljev predstavlja okvir za prihodnja soglasja. Vizija, kot je pripravljavec plana v odgovoru tudi sam pojasnil, bo podala *»usmeritve za razvoj celotnega kmetijsko-prehranskega sistema in bo podlaga za nacionalne ukrepe in pripravo bolj podrobnih kratkoročnih oziroma srednjeročnih strateških in programskih dokumentov, povezanih s kmetijsko-prehranskim sistemom«*. Ministrstvo nadalje pojasnjuje, da je okvir za prihodnja soglasja podan, kadar plan ali program postavlja pogoje ali omejitve za izvedbo bodočih posegov, projektov ali aktivnosti oziroma drugače pomembno vpliva na merila, ki bodo uporabljena pri izdaji soglasij ali drugih dovoljenj.

- Pripravljavec plana v odgovoru tudi pojasnjuje, da zaradi velike splošnosti dokumenta, celovite presoje vplivov na okolje in priprave okoljskega poročila, kot to določa Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Uradni list RS, št. 73/05 in 44/22 – ZVO-2) ne bi bilo mogoče izvesti. Pri tem se sklicuje

na odločbo Ministrstva za okolje in prostor (v nadaljnjem besedilu: MOP) št. 35409-201/2019/20 z dne 8. 11. 2019, v kateri je slednji odločil, da celovite presoje vplivov na okolje za Resolucijo o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021«, ni treba izvesti. Pripravljaec plana obenem meni, da strateški dokumenti, ki vsebujejo splošne določbe, ki nimajo neposrednih učinkov, v Sloveniji niso predmet celovite presoje vplivov na okolje.

Ministrstvo pojasnjuje, da se strateški dokumenti v Sloveniji presojuje skladno z določili 77. člena ZVO-2 in Direktivo SEA, in da je bila celovita presoja vplivov na okolje izvedena za primerljive plane kot sta npr. Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji in Nacionalni energetski in podnebni načrt. Navajanje odločbe MOP št. 35409-201/2019/20 z dne 8. 11. 2019, v kateri je bilo odločeno, da za Resolucijo o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021«, celovite presoje vplivov na okolje ni treba izvesti, ni zadosten argument, na podlagi katerega bi ministrstvo za predmetno Vizijo 2040 lahko odločilo enako, kot v primeru navedene Resolucije.

- Pripravljaec plana je v odgovoru navedel, da Vizija 2040 ni dokument na podlagi katerega bi neposredno lahko izvrševali posege v prostor in s tem povzročali dejanske vplive na okolje in naravo. Pripravljaec plana pojasnjuje, da ima Vizija 2040, v skladu s prvim odstavkom 5. člena ZKme-2, značaj "resolucije" in da bodo konkretni ukrepi za uresničevanje Vizije 2040 oblikovani šele na nižjih ravneh načrtovanja.

Ministrstvo se strinja s pripravljavcem plana, da ima Vizija 2040 značaj "resolucije", kot določa 5. člen ZKme-2 in tudi nadalje, da Vizija 2040 ni dokument na podlagi katerega bi neposredno izvrševali posege v prostor, vendar ne glede na navedeno, kot že pojasnjeno – izhajajoč iz ciljev in namena Vizije ocenjuje, da Vizija 2040 predstavlja okvir za prihodnje soglasje za izvedbo projektov. Kot je pripravljavec plana pojasnil že sam, bo podala »*usmeritve za razvoj celotnega kmetijsko-prehranskega sistema in bo podlaga za nacionalne ukrepe in pripravo bolj podrobnih kratkoročnih oziroma srednjeročnih strateških in programskih dokumentov*«. Slednje, skupaj s cilji, ki jih bo določala, in okoljskimi cilji, ki bodo sooblikovani tudi v postopku celovite presoje vplivov na okolje, pomeni, da bo z njo podan okvir za prihodnja soglasja. Vizija bo namreč postavila cilje, pogoje oziroma omejitve za izvedbo bodočih posegov, projektov ali aktivnosti in bo pomembno vplivala na merila, ki bodo uporabljena pri izdaji soglasij oziroma drugih dovoljenj v nadaljnjih fazah načrtovanja.

- Pripravljaec plana je v odgovoru navedel, da Vizija 2040 smiselno upošteva že sprejete cilje in usmeritve v različnih dokumentih na nacionalni in evropski ravni, vendar na način, ki je bistveno celovitejši in bolj sistemski. Po njegovih navedbah namreč, noben strateški dokument v državi doslej ni tako celovito obravnaval kmetijsko-prehranskega sistema kot prav Vizija 2040, saj da je bila namera pripravljavca plana, da prvič v celoti naslovi vse dele kmetijsko-prehranskega sistema, kar so doslej parcialno obravnavali številni, medsebojno nepovezani in neuskkljeni strateški dokumenti.

Ministrstvo sledi pojasnilu, da Vizija 2040 smiselno upošteva že sprejete cilje in usmeritve v različnih dokumentih na nacionalni in evropski ravni, a ugotavlja, da le ti v okviru ciljev celovitega plana kmetijsko-prehranskega sistema še niso bili presojeni.

V nasprotju z navedbo, da noben strateški dokument v državi doslej ni tako celovito obravnaval kmetijsko-prehranskega sistema kot prav Vizija 2040, ki prvič v celoti naslovi vse dele kmetijsko-prehranskega sistema, pa pripravljavec plana nadalje navaja, da pa s stanjem rib in vodnega okolja »ni povezane nobene usmeritve ali cilja v Viziji 2040« in dalje,

da je ribištvo »sicer del prehranskega sistema, vendar se v sami Viziji 2040 to področje ne obravnava.«

Iz navedenega lahko sledi, da Vizija 2040, kmetijsko-prehranskega sistema ne obravnava celovito, saj izpušča pomembno področje, kot je ribištvo.

Ministrstvo s tem v zvezi pojasnjuje, da je ravno celovita presoja vplivov na okolje, kot jo opredeljujeta Direktiva SEA in 77. člen ZVO-2, orodje za celovito vključevanje vseh okoljskih vidikov, vključno s kulturno-varstvenimi, v pripravljanje in sprejemanje načrtov in programov.

- Pripravlavec plana v odgovoru nadalje pojasnjuje, da bodo mehanizmi v Viziji 2040 opredeljeni kot možni vzvodi za doseganje zelenega stanja, vendar na splošni ravni, kar pomeni da ne bodo konkretizirani z vidika ukrepov, finančnih virov, prostorskega obsega izvajanja, pogojev upravičenosti, meril ali upravičencev, posledično naj ne bi imeli lastnosti, na podlagi katerih bi jih bilo mogoče vsebinsko presojati v okviru celovite presoje vplivov na okolje.

Ministrstvo pojasnjuje, da cilji kot so navedeni v Viziji 2040, četudi so splošni in ne določajo konkretnih mehanizmov in ukrepov, predstavljajo okvir za prihodnja soglasja, saj določajo cilje in s tem tudi okvir za izvedbo bodočih posegov, projektov ali aktivnosti, in pomembno vplivajo na merila, ki bodo uporabljena pri izdaji soglasij ali drugih dovoljenj. V skladu z ZVO-2 in Direktivo SEA torej ni pomembno, ali plan predvideva konkretne ukrepe niti, ali gre le za resolucijo, pomembno je, ali je mogoče šteti, da vsebuje dovolj velik nabor kriterijev in meril (npr. ciljev), da je treba šteti, da predstavlja okvir za prihodnja soglasja.

Ministrstvo je preučilo tudi mnenja ministrstev in organizacij, ki sodelujejo v postopku celovite presoje vplivov na okolje in v zvezi s podanimi mnenji pojasnjuje sledeče:

Ministrstvo se ne strinja z mnenjem ZRSVN, ki v mnenju št. 3562-7043/2025-3, z dne 19. 12. 2025, ugotavlja da so usmeritve in cilji preveč splošni, da bi bilo mogoče presoditi njihov vpliv na ohranjanje narave, hkrati pa navaja, da se ob konkretizaciji ciljev in usmeritev lahko izkaže, da ukrepi ne bodo v celoti izvedljivi. Iz navedenega izhaja, da je mnenje notranje neskladno in da na podlagi predloženih ciljev, ZRSVN že ocenjuje, da bodo nekateri cilji in usmeritve verjetno pomembno vplivali na ohranjanje narave.

Na podlagi javno dostopnih podatkov Kazalci okolja (vir Agencija RS za okolje) ministrstvo ugotavlja, da so kmetijska zemljišča leta 2024 pokrivala 18,8% varovanih območij narave, ugodno stanje ohranjenosti habitatnih tipov v Sloveniji pa dosega le še dobra tretjina evropsko pomembnih habitatnih tipov. Navedeno pomeni, da bi nekateri cilji predvideni z Vizijo 2040 (kot so npr. spodbujanje razvoja trajnostne živinoreje, vzpostavitev in posodobitev objektov ter infrastrukture v kmetijstvu in živilstvu, strukturne spremembe kmetijskih gospodarstev, dvig produktivnosti v kmetijstvu in živilstvu) lahko verjetno pomembno vplivali na ohranjanje narave, naravne vrednote in biotsko raznovrstnost.

Ministrstvo ne more slediti niti drugemu mnenju Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorata za ribištvo, št. 354-14/2025/11 z dne 12. 2. 2026, v katerem je šele po pojasnilu pripravljavca plana ugotovilo, da so cilji in usmeritve zelo splošni in ne vsebujejo konkretnih ukrepov in finančnih alokacij na osnovi katerih se lahko oceni vpliv na okolje, medtem ko je v prvem mnenju št. 354-14/2025/4 z dne 18. 12. 2025, na podlagi iste dokumentacije in enake splošnosti ciljev in usmeritev, nasprotno ugotovilo, da z izvajanjem navedenih ciljev in vsebin Vizije 2040 lahko pride do bistvenih vplivov in obremenitev vodnih ekosistemov, kot so zmanjševanje biotske pestrosti, onesnaževanje z antibiotiki, nitrati, fosfati in težkimi kovinami, širjenje namakalnih sistemov lahko privede do znižanja pretokov, zlasti v poletnem času, ko so pretoki že naravno nižji in je pritisk na vodne organizme povečan, omogočanje dostopa do vode

lahko vodi do odstranjanja obrežne zarasti, posegov v varstvene revirje in ogrožanja obstoječih drstišč, vse navedeno pa predstavlja pomembne pritiske na vodotoke in s tem na populacije rib. Iz navedenega razloga ministrstvo sledi prvemu mnenju Direktorata za hrano in ribištvo, in tudi samo meni, da bi navedeni cilji in usmeritve lahko pomembno vplivali na vodne ekosisteme in habitate rib.

Ministrstvo tudi ne more slediti sicer neobrazloženemu mnenju DRSV, št. 35025-29/2025-3 z dne 22. 1. 2026, ki je v mnenju navedla, da Vizija 2040 verjetno ne bo pomembneje vplivala na okolje z vidika upravljanja z vodami. Na podlagi javno dostopnih podatkov na Atlasu okolja, Atlasu voda in na podlagi Kazalcev okolja (vir Agencija RS za okolje) ministrstvo namreč ugotavlja, da se vodovarstvena območja in najboljše kmetijske površine praviloma nahajajo na ravninskem območju in neredko sovpadajo. Od kmetijskih zemljišč na vodovarstvenih območjih je 49 % trajnih travnikov in pašnikov, 36 % njiv, po 5 % pa trajnih nasadov, kmetijskih zemljišč v zaraščanju ter ostalih kmetijskih zemljišč. Glede na navedeno ministrstvo ocenjuje, da bi cilji in usmeritve predvideni z Vizijo 2040, npr. spodbujanje razvoja trajnostne živinoreje, vzpostavitve in posodobitev objektov ter infrastrukture v kmetijstvu in živilstvu, strukturne spremembe kmetijskih gospodarstev, dvig produktivnosti v kmetijstvu in živilstvu, lahko verjetno pomembno vplivali na vode in upravljanje z vodami. Podano mnenje je glede opredelitve vplivov tudi v nasprotju s prvim mnenjem Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorata za hrano in ribištvo, v katerem je slednje ugotovilo bistvene vplive, ki jih bo imela predmetna Vizija 2040 na vode in vodne ekosisteme.

Ministrstvo tudi ne more slediti mnenju Ministrstva za okolje, podnebje in energijo, Direktorata za podnebne politike z dne 5. 1. 2026, ki je v mnenju brez obrazložitve, navedlo da za Vizijo 2040 ne pričakuje, da bo imela neposredne učinke, konkreten akcijski program, ki bo narejen na podlagi Vizije pa bo imel pomembne učinke na podnebje in podnebno politiko in je zanj treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje. V zvezi z navedenim mnenjem ministrstvo pojasnjuje, da se celovita presoja vplivov na okolje ne nanaša zgolj na neposredne učinke, marveč se v okviru celovite presoje vplivov na okolje ugotavljajo vsi verjetno pomembni vplivi na okolje, ki so lahko neposredni, posredni, kratkoročni, dolgoročni, kumulativni ali sinergijski. Na podlagi javno dostopnih podatkov ministrstvo ugotavlja, da kmetijstvo v Sloveniji prispeva nekaj več kot 10 % toplogrednih plinov (povprečje obdobja 2019–2023 je bilo 10,68 %). Glede na vse navedeno ministrstvo ocenjuje, da bi Vizija 2040 lahko imela verjetno pomembne vplive na podnebne spremembe.

Ministrstvo se strinja z mnenjem Ministrstva za kulturo, Direktorata za kulturno dediščino, št. 330-1/2025-3340-36 z dne 20. 2. 2026, ki meni, da obstaja verjetnost pomembnejših vplivov izvedbe plana na kulturno dediščino in nadalje, da bi izvedba strateške presoje vplivov na kulturno dediščino lahko prispevala k izboljšanju dokumenta.

Ministrstvo na podlagi predložene dokumentacije ugotavlja, da Vizija 2040 ustreza definiciji programov in planov po Direktivi SEA in 77. členu ZVO-2, saj:

- se nanaša na področji kmetijstva in živilske industrije,
- se pripravlja na podlagi Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 100/25 – ZKme-2),
- jo pripravlja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, torej pristojni organ države,
- jo bo sprejel Državni zbor,
- predstavlja okvir za izvedbo oziroma podlago za izvedbo posegov v okolje, navedenih v prilogah I in II Direktive¹ oziroma v Uredbi o PVO, Prilogi 1, in za druge posege v okolje, torej postavlja »okvir oziroma pogoje« za izvedbo bodočih posegov, projektov ali aktivnosti in pomembno vpliva na merila, ki bodo uporabljena pri izdaji soglasij ali drugih dovoljenj v nadaljnjih fazah načrtovanja in dovoljevanja.

Za Vizijo 2040 ni treba izvesti presoje sprejemljivosti na varovana območja narave.

Ministrstvo je na podlagi zgoraj navedenih dejstev ugotovilo, da je skladno z drugim in tretjim odstavkom 77. člena ZVO-2 za Vizijo 2040 treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje, zaradi verjetno pomembnih vplivov na okolje, površinske in podzemne vode, tla, zrak, podnebne spremembe, kakovost bivalnega okolja, naravo in biotsko pestrost, kulturno dediščino in krajino. Za izvedbo celovite presoje vplivov na okolje mora pripravljavec plana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, zagotoviti izdelavo okoljskega poročila, in sicer skladno z določili ZVO-2 in Uredbe o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Uradni list RS, št. 73/05 in 44/22 – ZVO-2).

V skladu z določbami petega odstavka 213. člena v povezavi s 118. členom Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – UPB, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE, 3/22 – ZDeb in 85/25) je bilo potrebno v izreku te odločbe odločiti tudi o stroških postopka. Glede na to, da v tem postopku stroški niso nastali, je bilo odločeno, kot izhaja iz 3. točke izreka te odločbe.

Pouk o pravnem sredstvu: Zoper to odločbo ni pritožbe, pač pa se lahko sproži upravni spor in sicer z vložitvijo tožbe, ki se vložijo v roku 30 dni po vročitvi te odločbe na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana. Tožba se lahko vložijo neposredno pisno ali pa se pošlje po pošti.

Pripravila:
mag. Alenka Cof
Podsekretarka

dr. Tanja Pucelj Vidović
Vodja Sektorja za okoljske presoje

Priloge:

- Mnenje Ministrstva za kulturo, Direktorata za kulturno dediščino, št. 330-1/2025-3340-36 z dne 20. 2. 2026
- Mnenje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorata za hrano in ribištvo, št. 354-14/2025/11 z dne 12. 2. 2026

Vročiti (elektronsko):

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana, gp.mkgp@gov.si

V vednost (elektronsko):

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo in lovstvo, gp.mkgp@gov.si
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za hrano in ribištvo, gp.mkgp@gov.si
- Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino, gp.mk@gov.si
- Ministrstvo za naravne vire in prostor, Direkcija Republike Slovenije za vode, gp.drsv@gov.si
- Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Direktorat za okolje, gp.mope@gov.si
- Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Direktorat za podnebne politike, gp.mope@gov.si
- Ministrstvo za zdravje, Direktorat za javno zdravje, gp.mz@gov.si
- Zavod RS za varstvo narave, Osrednja enota, info.oe@zrsvn.si